

صداوسیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت خبر

گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات، اظهارات و موضع‌گیری‌ها

درباره روند اجرایی برجام (۴۲)

(مقطع بررسی: ۹۵/۰۵/۱۲ تا ۹۵/۰۵/۱۸)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب‌سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش)

– گروه تلگرام پژوهش خبری صداوسیما <https://telegram.me/pajooheshkhabar>

پژوهشگر: مرتضی هوشیار

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۲.....	■ مقدمه
۳.....	■ چکیده
۴.....	الف - گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات مرتبط با روند اجرایی برجام.....
۶.....	ب - گاه‌شمار اظهارات شخصیت‌های داخلی درباره برجام.....
۸.....	ج - گاه‌شمار اظهارات و ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات گروه ۱+۵ و آژانس بین‌المللی اتمی (درباره برجام).....
۱۰.....	د - رصد روند اجرایی برجام از منظر الزامات نهگانه رهبر معظم انقلاب.....
۱۲.....	ه - بررسی پیامدهای سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی اجرایی برجام.....
۱۴.....	تحلیل و جمع‌بندی.....

بسمه تعالی

■ مقدمه

۲۳ مرداد ۸۱ نقطه عطف مهمی در تاریخ فعالیت‌های هسته‌ای ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی به‌شمار می‌آید. در پی بزرگنمایی و حتی دروغ‌گویی‌های منافقین با بهره بردن از ظرفیت‌های نظام رسانه‌ای استکبار منافقین توانستند هجمه سازمان یافته‌ای به این بهانه در سطح گسترده‌ای علیه ایران اسلامی تدارک ببینند، بر این اساس پرونده هسته‌ای ایران که پیش از انقلاب در سال ۱۳۲۹ کلید خورده بود و با تأسیس سازمان انرژی اتمی و امضای قرارداد ساخت نیروگاه بوشهر شکل جدی گرفته بود، وارد دوران جدیدی در حیات خود شد. از آن تاریخ تاکنون پرونده هسته‌ای ایران شاهد فراز و نشیب‌های زیادی بود، به گونه‌ای که در دوره دبیری شورای عالی امنیت ملی آقای روحانی (۸۲/۷/۱۳ تا ۸۴/۵/۲۴) پرونده هسته‌ای ایران شاهد صدور بیانیه سعدآباد و امضاء توافقنامه بروکسل و پاریس و در نهایت تعلیق داوطلبانه فعالیت‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی بود. اما عدم پایبندی غرب به تعهدات خود باعث شد ایران در اردیبهشت ۸۴ فعالیت‌های هسته‌ای خود را از سر بگیرد. در دوره دبیری آقای لاریجانی نیز پرونده هسته‌ای ایران شاهد چند نوبت مذاکره و در نهایت تنظیم جدول زمانی برای پاسخگویی به پرسش‌های آژانس (مدالیته) بود. این پرونده در دوره آقای دکتر جلیلی نیز سه دور مذاکره در ژنو، دو دور مذاکره در استانبول، یک دور مذاکره در بغداد، مسکو و در نهایت دو دور مذاکره در آلمانی و فریز در برابر فریز و پذیرش پیشنهاد ایران برای شکل‌گیری همکاری میان ۷ کشور را تجربه کرد.

با روی کار آمدن دولت یازدهم، مأموریت مذاکرات و حل و فصل پرونده هسته‌ای به وزارت امور خارجه انتقال یافت. حاصل این مأموریت، مذاکرات سخت و فشرده ۲۲ ماهه بود که در ۳ آذر ۹۲ توافق ژنو با عنوان «برنامه اقدام مشترک» و در ۱۳ فروردین ۹۴ بیانیه لوزان قرائت شد تا اینکه پس از نه دور مذاکرات سخت و فشرده و چندین تمدید در تاریخ ۲۳ تیر ۹۴ بیانیه جمع‌بندی مذاکرات مبنی بر دستیابی به توافق جامع (برجام) توسط مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و طرف ایرانی قرائت شد. شورای امنیت سازمان ملل نیز تنها با گذشت شش روز از دستیابی به توافق جامع، قطعنامه ۲۲۳۱ را در تأیید دستیابی به برجام تصویب نمود. برجام در ادامه پس از ۶۰ روز بررسی و مجادلات طولانی به تصویب مجلسین آمریکا (سنا و نمایندگان) رسید. سپس برنامه جامع اقدام مشترک پس از بررسی‌های کارشناسی مفصل در مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۹۴/۷/۲۱ تصویب و فردای آن روز از سوی شورای نگهبان به تأیید رسید. رهبر معظم انقلاب نیز در تاریخ ۹۴/۰۷/۲۹ ضمن نامه‌ای به رئیس جمهوری که حاوی الزامات نه‌گانه در اجرای برجام بود، برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) را با عنایت به طی مراحل مختلف برای اجرا ابلاغ فرمودند. بولتن حاضر نگاهی تفکیکی - تحلیلی دارد به خبرها و مواضع موافقان و مخالفان برجام در ایران و اعضاء گروه ۵+۱، پس از انتشار بیانیه و تصویب برجام در مجالس ایران و آمریکا، فراز و فرود خبرها و اقدامات اجرایی برجام. بر این اساس جریان و جهت روند برجام از سوی طرفین قابلیت ارزیابی یافته و در برنامه سازی‌ها و گزارش‌های خبری می‌تواند مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

- ❖ روحانی: پیش از برجام هر آن ممکن بود کشور دچار جنگ ناخواسته شود .. ؛
- ❖ واشنگتن در واکنش به انتقادات ایران از نحوه اجرای برجام از سوی آمریکا: مبنای مذاکرات ، راستی آزمایی بود نه اعتماد .. ؛
- ❖ روزنامه آلمانی : آمریکا مانع همکاری بانکها با ایران است .. ؛
- ❖ ولایتی : دست ایران در موضوع هسته‌ای بسته نیست .. ؛
- ❖ خروج سه شرکت ایرانی از فهرست تحریم‌های اتحادیه اروپا .. ؛
- ❖ افزایش ۲۱ درصدی واردات نفت هند از ایران .. ؛
- ❖ شرکت امنیت سایبری اف اسکيور به طور رسمی وارد ایران شد .. ؛

الف - گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات مرتبط با روند اجرایی برجام

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر دربارهٔ رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها ^(۱)	منبع رسانه‌ای
۱	سه شنبه ۹۵/۰۵/۱۲	واکنش کاخ سفید به انتقادات ایران دربارهٔ بدعهدی برجامی آمریکا	«جان کری» سخنگوی وزارت خارجه آمریکا: «ما اصرار داریم که طرفین (ایران و آمریکا) به تعهدات برجامی خود پایبند بوده‌اند و اصرار داریم که کماکان پایبند بمانند زیرا این به نفع امنیت منطقه است.» .. «از ابتدا هم قرار نبود طرفین توافق به هم اعتماد کنند؛ توافق همانطور که گفته‌ایم مبتنی بر اعتماد نبوده بلکه بر راستی‌آزمایی و بازرسی استوار شده است.»	۱۶	خبرگزاری فارس
۲	سه شنبه ۹۵/۰۵/۱۲	انتقاد از مانع تراشی آمریکا برای بانک‌های آلمانی	روزنامه آلمانی «دویچه ویرتشافت ناخریشتن» نوشت که بانک‌های این کشور با مانع‌تراشی‌های آمریکا نمی‌توانند با ایران همکاری اقتصادی داشته باشند. این در شرایطی است که دولت آلمان می‌خواهد روابط اقتصادی میان این کشور و ایران به صورت قدرتمند پیگیری شود. یکی از سخنگویان وزارت اقتصاد آلمان در این مورد گفت: «ما با بانک‌های آلمانی در ارتباط هستیم بتوانیم روابط اقتصادی میان ایران و آلمان را تقویت کنیم.» این موضع‌گیری پس از شکایت‌های شرکت‌های آلمانی و ایرانی مبنی بر تحریم‌های آمریکا و وجود مشکلات برای تعامل با آنان ابراز شد..	۲	خبرگزاری فارس
۳	پنجشنبه ۹۵/۰۵/۱۴	بازداشت یک چینی به بهانه قاچاق قطعات نظامی به ایران	یک فرد با تابعیت چینی هنگامی که قصد داشت از مرز کانادا عبور کند دستگیر شد. اتهام وی، صادرات غیرقانونی تجهیزات نظامی به ایران اعلام شده است. "یاوهونگ گنگ" که در فلوریدای آمریکا زندگی می‌کند، متهم به اداره شرکتی است که در برنامه تحویل گرفتن قطعات جنگنده‌های هواپیمای آمریکایی برای چین شرکت کرده است..	۲	باشگاه خبرنگاران

۱ - کدهای کلید واژه:

- ۱- بازرسی‌ها ۲- تحریم‌ها ۳- برگشت‌پذیری تحریم‌ها (مکانیسم ماشه) ۴- فرایند اجرایی برجام ۵- ادامه فعالیت‌های مبهم هسته‌ای ایران ۶- رویکرد مثبت به توافق هسته‌ای ۷- رویکرد انتقادی به توافق هسته‌ای ۸- ادعای تداوم سیاست‌های توسعه‌طلبانه ایران در منطقه ۹- پیامدهای برجام ۱۰- الزامات نه گانه و فرآیند اجرایی ۱۱- الزام آور نبودن (نامعتبر بودن) برجام ۱۲- سیاست‌های خصمانه واشنگتن در برابر تهران ۱۳- لغو و توقف تحریم‌ها ۱۴- پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود ۱۵- پایبندی غرب به تعهدات برجامی خود ۱۶- انتقاد از رفتار واشنگتن در برجام

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر درباره رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها ^(۱)	منبع رسانه‌ای
۴	پنجشنبه ۹۵/۰۵/۱۴	خروج سه شرکت ایرانی از فهرست تحریمی اتحادیه اروپا	در پی حکم اخیر دادگاه عمومی اتحادیه اروپا، سه مجموعه ایرانی فعال در زمینه حمل و نقل دریایی رسماً از فهرست تحریم‌های اتحادیه اروپا خارج شدند. بنا بر اعلام اتحادیه اروپا حکم انسداد دارایی‌های سه شرکت «موسسه خدمات رفاهی کشتیرانی جمهوری اسلامی»، «شرکت حمل و نقل ترکیبی کشتیرانی جمهوری اسلامی» و «Leading Maritime Pte» (مستقر در سنگاپور) دیگر معتبر نبوده و همکاری با این شرکت‌ها هم دیگر ممنوع نیست.	۱۳	خبرگزاری فارس
۵	پنجشنبه ۹۵/۰۵/۱۴	افزایش ۲۱ درصدی واردات نفت هند از ایران	منابع مطلع در دهلی تو اعلام کردند واردات نفت هند از ایران در ماه ژوئیه (تیر- مرداد) با ۲۱ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۴۶۱ هزار بشکه در روز افزایش یافت .. خبرگزاری رویترز نیز در گزارشی اعلام کرد واردات نفت خام هند از ایران در سال مالی که از آوریل آغاز شده به بالاترین سطح در هفت سال گذشته رسیده و دست کم به ۴۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. براساس این گزارش، در هفت ماه نخست سال ۲۰۱۶، هند حدود ۲۵۹ هزار بشکه در روز نفت خام از ایران وارد کرده که نسبت به دوره مشابه سال گذشته ۶۷ درصد افزایش داشته است.	۱۳	خبرگزاری جمهوری اسلامی
۶	دوشنبه ۹۵/۰۵/۱۸	ورود رسمی شرکت امنیت سایبری فنلاندی به ایران	پس از توافق هسته‌ای ایران با ۶ قدرت جهان، کمپانی اف سکیور فنلاند که یکی از قدیمی‌ترین و معتبرترین شرکت‌های امنیت سایبری و آنتی ویروس در دنیا می‌باشد رسماً طی قراردادی با شرکت سایسک فعالیت خود را در ایران شروع کرده است. از محصولات نرم افزاری این کمپانی که اکنون در ایران بصورت رسمی عرضه میشود میتوان به اف سکیور اینترنت سکیوریتی که نسخه کاملی از آنتی ویروس، فایروال، بانکداری امن اینترنتی و ... است و همچنین آنتی ویروس تحت شبکه این کمپانی اشاره کرد.	۱۳-۹	خبر آنلاین

ب - گاه‌شمار اظهارات شخصیت‌های داخلی دربارهٔ برجام

ردیف	تاریخ	مقام بیان‌کننده	موضوع محوری	اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۱	سه‌شنبه ۹۵/۰۵/۱۲	روحانی رئیس‌جمهوری در گفتگوی تلویزیونی از طریق شبکه یک سیما	مدیریت پژوهش خبری معاونت خبر صدا و سیما	پیش از برجام هر آن ممکن بود کشور دچار جنگ ناخواسته شود، یکی دیگر از آثار برجام، علاوه بر فروش نفت خام و میعانات ما این است که تا دیروز قدرت‌های بزرگ بالای سرما ایستاده بودند و به ما تحمیل می‌کردند که یک بشکه اضافه نفت نباید بفروشیم. این عزتی است که به تعدادی که دلمان می‌خواهد می‌فروشیم. اینها علاوه بر مساله اقتصادی، ابعاد سیاسی دارد. بخش بزرگ انقلاب استقلال است و ما باید اراده این را داشته باشیم که در برابر قدرت‌های بزرگ ایستاده باشیم. علاوه بر فروش، در دسترسی به پول آن هم دست ما باز شده است.	الف
۲	سه‌شنبه ۹۵/۰۵/۱۲	محمد باقر نوبخت سخنگوی دولت یازدهم و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور	فرجام برجام	فرجام برجام را نباید فقط در رابطه با آمریکا تعریف کرد چراکه بعد از اجرای برجام صادرات نفت به دو میلیون و پانصد و هشت بشکه در روز رسیده است، به غیر از اعداد و ارقامی که از آن صحبت می‌کنیم به عنوان مثال ۱,۷ میلیارد دلار بعد از برجام از آمریکایی‌ها به خاطر منابعی که از پیش، قبل از انقلاب در اختیارشان بود را تحویل گرفتیم.	الف
۳	چهارشنبه ۹۵/۰۵/۱۳	«محمد سعیدنژاد» مدیرعامل سازمان بنادر و دریانوردی	رفع تحریم ناوگان دریایی ایران	سعیدنژاد با اعلام اینکه در پی ایجاد گشایش در کشور و بنادر تجاری ناشی از توافقات هسته‌ای، هیچ تحریمی در بنادر ایران وجود ندارد، از تردد بدون محدودیت شناورهای بزرگ و خطوط کشتیرانی معتبر دنیا در بنادر ایران خبر داد..	ایسنا

ردیف	تاریخ	مقام بیان کننده	موضوع محوری	اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۴	پنجشنبه ۹۵/۰۵/۱۴	علی اکبر ولایتی مشاور بین المللی	موضوع ایران در قبال برجام	دست ایران در موضوع هسته‌ای بسته نیست و بر اساس منافع خود عمل خواهیم کرد.. تفاوتی میان جمهوری خواهان و دمکرات‌ها در موضع گیری علیه کشورمان وجود ندارد همانطور شاهد هستیم دمکرات‌ها در توافق با ایران هم مشکلات مختلفی را ایجاد می کنند و البته در موضوع هسته‌ای اینطور نیست که ایران انتخاب دیگری ندارد و دست بسته باشد..	خبرگزاری جمهوری اسلامی
۵	یکشنبه ۹۵/۰۵/۱۷	علی طیب‌نیا وزیر اقتصاد	مناسبات بانکی ایران و سایر بانک‌ها	ما با بانک‌های کوچک و متوسط هیچ مشکلی نداریم و انواع تعاملات ما با آن‌ها در حال انجام است اما با بانک‌های بزرگ دچار مشکل هستیم. انتظار ما این بود که بعد از برجام ما بتوانیم با بانک‌های بزرگ هم کار کنیم اما به دلایل مختلف .. هنوز نتوانسته‌ایم با این بانک‌ها کار کنیم.	ایسنا
۶	یکشنبه ۹۵/۰۵/۱۷	محمدجواد ظریف وزیر امور خارجه	موضع ایران در برابر بدعهدی آمریکایی‌ها	جمهوری اسلامی دستش باز است و امکانات مختلفی را تحت دستوراتی که رهبری در زمان مذاکره فرمودند، پیش بینی کرده است تا از هیچ جهتی ضرر نکند. آمریکایی‌ها اشتباه می‌کنند به خاطر اینکه در واقع آنچه که از دست داده‌اند تاکنون در تشدید بی اعتمادی مردم ایران به دلیل بدعهدی آمریکا بسیار بیشتر از آن است که می‌توانند به دست بیاورند..	خبرگزاری صداوسیما
۷	یکشنبه ۹۵/۰۵/۱۷	حمید بعیدی‌نژاد مدیرکل امور سیاسی و امنیت بین‌المللی وزارت خارجه	تبدیل سایت فردو به مرکز توسعه و تحقیقات عالی فیزیک هسته‌ای	در اعماق صد متری زیر زمین در کویر در تاسیسات فردو که برخی فکر می‌کنند تعطیل است، یک زیر ساخت هسته‌ای در همکاری نزدیک میان دانشمندان ایرانی و روسی در حال احداث می باشد که با تکمیل به یکی از مهمترین شاخه‌های پیشرفته صنعت هسته‌ای ایران مبدل خواهد گردید. کاخ کرملین نیز در بیانیه ای که روز جمعه گذشته در آستانه دیدار سه جانبه روسای جمهوری ایران، روسیه و آذربایجان صادر کرده است بر اهمیت همکاری دو کشور ایران و روسیه در خصوص تولیدهای ایزوتوپهای پایدار در سایت هسته ای فردو تاکید کرده است..	الف

ج - کاهشمار اظهارات و ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات گروه ۱+۵ و آژانس بین‌المللی اتمی (درباره برجام)

ردیف	تاریخ	مقام بیان کننده	موضوع محوری	ادعا یا اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۱	سه شنبه ۹۵/۰۵/۱۲	«جان کربی» سخنگوی وزارت خارجہ آمریکا	اجرای تعهدات برجامی واشنگتن	«ما اصرار داریم که طرفین (ایران و آمریکا) به تعهدات برجامی خود پایبند بوده‌اند و اصرار داریم که کماکان پایبند بمانند زیرا این به نفع امنیت منطقه است.» .. «از ابتدا هم قرار نبود طرفین توافق به هم اعتماد کنند؛ توافق همانطور که گفته‌ایم مبتنی بر اعتماد نبوده بلکه بر راستی‌آزمایی و بازرسی استوار شده است.»	خبرگزاری فارس
۲	سه شنبه ۹۵/۰۵/۱۲	برد شرمن، نماینده دموکرات مجلس نمایندگان آمریکا	تلاش برای تداوم تحریم‌ها	به تازگی از قانونی حمایت کردم که بانک‌های آمریکایی را از تأمین مالی فروش هواپیما به ایران - هواپیماهای بوئینگ یا ایرباس - منع می‌کند. نباید نظام بانکداری آمریکا را در معرض خطر چند میلیارد دلاری وام دادن به ایران قرار دهیم. ما نباید هرگز درباره وام‌های آمریکایی وعده دهیم. حتی پس از توافق هسته‌ای، دولت اوپاما همچنان ایران را کشور شماره یک حامی تروریسم در دنیا معرفی می‌کند..	مونیتورینگ خبرگزاری صدا و سیما
۳	پنجشنبه ۹۵/۰۵/۱۴	مارک تونر سخنگوی وزارت امور خارجہ آمریکا	تداوم دشمنی کاخ سفید با ایران	وزارت امور خارجہ آمریکا هنوز هم ایران را نخستین کشور حامی تروریسم در دنیا می‌داند و بر آن تأکید دارد و همچنان که رئیس‌جمهور اوپاما و دیگران گفته‌اند هیچ تغییری در رفتار ایران پس از اجرا شدن توافق هسته‌ای مشاهده نشده است. اما باید در نظر داشته باشیم که قرار نبود توافق هسته‌ای همه مشکلات میان ما و ایران را برطرف کند. این مشکلات و مسائل همچنان وجود دارند. اما توافق هسته‌ای یکی از مسائل مهم را از روی میز برداشت و آن تلاش ایران برای دستیابی به سلاح هسته‌ای بود و ایران هم به این توافق پایبند بوده است.	مونیتورینگ خبرگزاری صدا و سیما
۴	یکشنبه ۹۵/۰۵/۱۷	مارک تونر سخنگوی وزارت خارجہ آمریکا	انتقادات حقوق بشری آمریکا به ایران	من تنها بر روی درخواست‌های خود تأکید می‌کنم و از ایران می‌خواهیم که به حقوق بشر احترام بگذارد و از آن محافظت کند و در تمامی پرونده‌ها روند قضایی منصفانه و شفاف را تضمین کند. این موضوع را ما بارها اعلام کرده‌ایم. نگرانی‌های ما درباره سابقه حقوق بشری ایران از مجاری مختلف بیان شده است. بدیهی است که این موضوع در گزارش سالیانه حقوق بشر و همچنین در گزارش بین‌المللی آزادی مذاهب بیان شده است. ما در این رابطه با کشورهای دیگر در چارچوب سازمان ملل و مجمع عمومی و همچنین شورای حقوق بشر سازمان ملل همکاری می‌کنیم تا نگرانی‌های خود را در رابطه با حقوق بشر در ایران برجسته کنیم.	پایگاه اینترنتی وزارت خارجہ آمریکا

منبع رسانه‌ای	ادعا یا اظهارات مطرح شده	موضوع محوری	مقام بیان کننده	تاریخ	ردیف
روزنامه النهار لبنان	درباره روابط با ایران گفت: انگلیس به دنبال روابط خوب با ایران است و آن را به نفع همه می‌داند. در عین حال انتظار داریم که ایران نقش مثبتی در عرصه بین‌المللی بازی کند و به تعهدات خود در توافق هسته‌ای عمل کند. اما ایران هنوز در امور داخلی کشورهای منطقه دخالت می‌کند. تحریم‌های ایران به تدریج و بر اساس قطعنامه‌های سازمان ملل و در ازاء اجرای تعهداتش برداشته می‌شود	سیاست‌های ایران در منطقه	«ادوین ساموئل» سخنگوی وزارت خارجه انگلیس	جمعه ۹۵/۰۵/۱۵	۵

د - رصد روند اجرایی برجام از منظر الزامات نه‌گانه رهبر معظم انقلاب

ردیف	الزامات نه‌گانه رهبر انقلاب	واکنش‌های داخلی	واکنش‌های خارجی	فرایند اجرایی
۱	<p>اولاً: از آنجا که پذیرش مذاکرات از سوی ایران اساساً با هدف لغو تحریم‌های ظالمانه‌ی اقتصادی و مالی صورت گرفته است .. لازم است تضمین‌های قوی و کافی برای جلوگیری از تخلف طرف‌های مقابل، تدارک شود.. هرگونه اظهاری مبنی بر این‌که ساختار تحریم‌ها باقی خواهد ماند، به‌منزله‌ی نقض برجام است.</p> <p>ثانیاً: در سراسر دوره هشت‌ساله، وضع هرگونه تحریم در هر سطح و به هر بهانه‌ای (از جمله بهانه‌های تکراری و خودساخته‌ی تروریسم و حقوق بشر) .. نقض برجام محسوب خواهد شد و دولت موظف است طبق بند ۳ مصوبه‌ی مجلس، اقدام‌های لازم را انجام دهد و فعالیت‌های برجام را متوقف کند. (چهارشنبه ۹۴/۷/۲۹ پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای)</p>	<p>آیت الله سید احمد خاتمی نماینده مردم استان کرمان در مجلس خبرگان رهبری گفت: چندین ماه از برجام گذشته و ذره‌ای وضعیت مردم تغییر نکرده است، قرار بود، تحریم‌ها یک جا لغو شود در حالی که چنین اتفاقی نیفتاد.. (خبرگزاری فارس پنج‌شنبه ۹۵/۰۵/۱۴)</p>	<p>برد شرمن، نماینده دموکرات مجلس نمایندگان آمریکا: به تازگی از قانونی حمایت کردم که بانک‌های آمریکایی را از تأمین مالی فروش هواپیما به ایران- هواپیماهای بوئینگ یا ایرباس- منع می‌کند. نباید نظام بانکداری آمریکا را در معرض خطر چند میلیارد دلاری وام دادن به ایران قرار دهیم. ما نباید هرگز درباره وام‌های آمریکایی وعده دهیم. حتی پس از توافق هسته‌ای، دولت اوباما همچنان ایران را کشور شماره یک حامی تروریسم در دنیا معرفی می‌کند..(مونیتورینگ خبرگزاری صدا و سیما سه شنبه ۹۵/۰۵/۱۲)</p>	<p>علی طیب‌نیا وزیر اقتصاد: ما با بانک‌های کوچک و متوسط هیچ مشکلی نداریم و انواع تعاملات ما با آن‌ها در حال انجام است اما با بانک‌های بزرگ دچار مشکل هستیم. انتظار ما این بود که بعد از برجام ما بتوانیم با بانک‌های بزرگ هم کار کنیم اما به دلایل مختلف .. هنوز نتوانسته‌ایم با این بانک‌ها کار کنیم.(ایسنا یکشنبه ۹۵/۰۵/۱۷)</p>

ردیف	الزامات نه‌گانه رهبر انقلاب	واکنش‌های داخلی	واکنش‌های خارجی	فرایند اجرایی
۲	<p>سادساً: مطابق مصوبه مجلس، طرح و تمهیدات لازم برای توسعه‌ی میان‌مدت صنعت انرژی اتمی که شامل روش پیشرفت در مقاطع مختلف از هم‌اکنون تا پانزده سال و منتهی به ۱۹۰ هزار سو است، تهیه و با دقت در شورای عالی امنیت ملی بررسی شود. این طرح باید هرگونه نگرانی ناشی از برخی مطالب در ضمائیم برجام را برطرف کند.</p> <p>سابعاً: سازمان انرژی اتمی، تحقیق و توسعه در ابعاد مختلف را در مقام اجرا به‌گونه‌ای سامان‌دهی کند که در پایان دوره‌ی هشت‌ساله هیچ کمبود فناوری برای ایجاد غنی‌سازی مورد قبول در برجام وجود نداشته باشد.</p> <p>(چهارشنبه ۹۴/۷/۲۹ پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای)</p>	-----	<p>مؤسسه علوم و امنیت بین‌المللی (ISIS): برنامه بلندمدت غنی‌سازی و تحقیق و توسعه غنی‌سازی ایران دربرگیرنده محدودیت‌های عمده‌ای بر تعداد و نوع سانتریفیوژهایی است که این کشور می‌تواند در ۱۳ سال نخست پس از اجرای برنامه جامع اقدام مشترک بسازد و به کار بگیرد.. (خبرگزاری تسنیم پنجشنبه ۹۵/۰۵/۱۴)</p>	<p>حمید بعیدی‌نژاد مدیرکل امور سیاسی و امنیت بین‌المللی وزارت خارجه: در اعماق صد متری زیر زمین در کویر در تاسیسات فردو که برخی فکر می‌کنند تعطیل است، یک زیر ساخت هسته‌ای در همکاری نزدیک میان دانشمندان ایرانی و روسی در حال احداث می‌باشد که با تکمیل به یکی از مهمترین شاخه‌های پیشرفته صنعت هسته‌ای ایران مبدل خواهد گردید. کاخ کرملین نیز در بیانیه‌ای که روز جمعه گذشته در آستانه دیدار سه جانبه روسای جمهوری ایران، روسیه و آذربایجان صادر کرده است بر اهمیت همکاری دو کشور ایران و روسیه در خصوص تولیدهای ایزوتوپهای پایدار در سایت هسته‌ای فردو تاکید کرده است..(الف یکشنبه ۹۵/۰۵/۱۷)</p>

هـ- بررسی پیامدهای سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی اجرایی برجام

منبع و تاریخ	مستند	حوزه موضوعی	محور یا موضوع	ردیف
الف سه‌شنبه ۹۵/۰۵/۱۲	روحانی رئیس جمهوری در گفتگوی تلویزیونی از طریق شبکه یک سیما: پیش از برجام هر آن ممکن بود کشور دچار جنگ ناخواسته شود، یکی دیگر از آثار برجام، علاوه بر فروش نفت خام و میعانات ما این است که تا دیروز قدرت‌های بزرگ بالای سرما ایستاده بودند و به ما تحمیل می‌کردند که یک بشکه اضافه نفت نباید بفروشیم. این عزتی است که به تعدادی که دلمان می‌خواهد می‌فروشیم. اینها علاوه بر مساله اقتصادی، ابعاد سیاسی دارد. بخش بزرگ انقلاب استقلال است و ما باید اراده این را داشته باشیم که در برابر قدرت‌های بزرگ ایستاده باشیم. علاوه بر فروش، در دسترسی به پول آن هم دست ما باز شده است.	نفت و انرژی	برجام اثرات متعددی در پی داشت	۱
ایسنا چهارشنبه ۹۵/۰۵/۱۳	«محمد سعیدنژاد» مدیرعامل سازمان بنادر و دریانوردی: با اعلام اینکه در پی ایجاد گشایش در کشور و بنادر تجاری ناشی از توافقات هسته‌ای، هیچ تحریمی در بنادر ایران وجود ندارد، از تردد بدون محدودیت شناورهای بزرگ و خطوط کشتیرانی معتبر دنیا در بنادر ایران خبر داد.	ناوگان دریایی ایران	برجام رفع تحریم از ناوگان دریایی ایران را در پی داشت	۱
خبرگزاری فارس پنجشنبه ۹۵/۰۵/۱۴	در پی حکم اخیر دادگاه عمومی اتحادیه اروپا، سه مجموعه ایرانی فعال در زمینه حمل و نقل دریایی رسماً از فهرست تحریم‌های اتحادیه اروپا خارج شدند. بنا بر اعلام اتحادیه اروپا حکم انسداد دارایی‌های سه شرکت «موسسه خدمات رفاهی کشتیرانی جمهوری اسلامی»، «شرکت حمل و نقل ترکیبی کشتیرانی جمهوری اسلامی» و «Leading Maritime Pte» (مستقر در سنگاپور) دیگر معتبر نبوده و همکاری با این شرکت‌ها هم دیگر ممنوع نیست.	خروج سه شرکت ایرانی از فهرست تحریمی اتحادیه اروپا	ساختار تحریم‌ها در اثر برجام تضعیف شده	۲

منبع و تاریخ	مستند	حوزه موضوعی	محور یا موضوع	ردیف
خبرگزاری جمهوری اسلامی پنجشنبه ۹۵/۰۵/۱۴	منابع مطلع در دهلی نو اعلام کردند واردات نفت هند از ایران در ماه ژوئیه (تیر- مرداد) با ۲۱ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۴۶۱ هزار بشکه در روز افزایش یافت .. خبرگزاری رویترز نیز در گزارشی اعلام کرد واردات نفت خام هند از ایران در سال مالی که از آوریل آغاز شده به بالاترین سطح در هفت سال گذشته رسیده و دست کم به ۴۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. براساس این گزارش، در هفت ماه نخست سال ۲۰۱۶، هند حدود ۲۵۹ هزار بشکه در روز نفت خام از ایران وارد کرده که نسبت به دوره مشابه سال گذشته ۶۷ درصد افزایش داشته است.	نفت و انرژی	برجام رونق صنعت نفت ایران را در پی داشته	۳
خبرگزاری تسنیم پنجشنبه ۹۵/۰۵/۱۴	مؤسسه علوم و امنیت بین‌المللی (ISIS): برنامه بلندمدت غنی‌سازی و تحقیق و توسعه غنی‌سازی ایران دربرگیرنده محدودیت‌های عمده‌ای بر تعداد و نوع سانتریفیوژهایی است که این کشور می‌تواند در ۱۳ سال نخست پس از اجرای برنامه جامع اقدام مشترک بسازد و به کار بگیرد..	صنعت هسته‌ای	برجام محدودیت‌های زیادی برای صنعت هسته‌ای کشور ایجاد کرده	۴
ایسنا یکشنبه ۹۵/۰۵/۱۷	علی طیب‌نیا وزیر اقتصاد: ما با بانک‌های کوچک و متوسط هیچ مشکلی نداریم و انواع تعاملات ما با آن‌ها در حال انجام است اما با بانک‌های بزرگ دچار مشکل هستیم. انتظار ما این بود که بعد از برجام ما بتوانیم با بانک‌های بزرگ هم کار کنیم اما به دلایل مختلف .. هنوز نتوانسته‌ایم با این بانک‌ها کار کنیم.	حوزه بانکی	برجام بر خلاف انتظار نتیجه مطلوبی در حوزه بانکی نداشت	۵

مهم‌ترین اظهارات و اقدامات مقامات جمهوری اسلامی ایران، آمریکا، اروپا و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پس از برجام؛ «واکنش کاخ سفید به انتقاد مقامات ایران از بدعهدی برجامی آمریکا، بازداشت یک شهروند چینی به اتهام قاچاق قطعات نظامی به ایران، انتقاد از مانع تراشی آمریکا در قبال همکاری بانک‌ها با ایران، خروج سه شرکت ایرانی از فهرست تحریم‌های اتحادیه اروپا و افزایش ۲۱ درصدی واردات نفت هند از ایران» از جمله مهمترین موضوعاتی هستند که در بازه زمانی ۹۵/۰۵/۱۲ تا ۹۵/۰۵/۱۸ در خصوص برجام رسانه‌ای شدند.

۱- «افزایش ۲۱ درصدی واردات نفت هند از ایران» اولین خبر برجامی این هفته بود. محتوای این خبر که مربوط به پیامدهای اقتصادی برجام بود پیش از این در قالب‌های دیگر و در خصوص کشورهای دیگر، بازتاب رسانه‌ای یافته بود. واقعیت این است (به گواهی اخبار متعدد) در شرایط کنونی تولید و عرضه نفت در سبد نفتی اوپک نزدیک شود. بر این اساس برخی خبرگزاری‌ها در قالب گزارشی خبری اعلام کردند: منابع مطلع در دهلی نو اعلام کردند واردات نفت هند از ایران در ماه ژوئیه (تیر - مرداد) با ۲۱ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۴۶۱ هزار بشکه در روز افزایش یافت. خبرگزاری رویترز نیز در گزارشی اعلام کرد واردات نفت خام هند از ایران در سال مالی که از آوریل آغاز شده به بالاترین سطح در هفت سال گذشته رسیده و دست کم به ۴۰۰ هزار بشکه در روز افزایش یافته است. براساس این گزارش، در هفت ماه نخست سال ۲۰۱۶، هند حدود ۲۵۹ هزار بشکه در روز نفت خام از ایران وارد کرده که نسبت به دوره مشابه سال گذشته ۶۷ درصد افزایش داشته است. (خبرگزاری جمهوری اسلامی پنجشنبه ۹۵/۰۵/۱۴)

۲- «واکنش کاخ سفید به انتقاد مقامات ایران از بدعهدی برجامی آمریکا» دومین و مهمترین خبر برجامی مقطع حاضر است که بازتاب‌های گسترده‌ای یافت. اصل این خبر برمی‌گردد به رفتارهای غربی‌ها به ویژه آمریکایی‌ها در قبال برجام که مصادیق تام و تمامی از بدعهدی برجامی آمریکا در این خصوص است. همین رفتار دو گانه آمریکا در قبال برجام (تعهد ظاهری و لفظی به برجام و کارشکنی عملی در برجام) موجب شد تعدادی از مقامات کشورمان به بهانه‌های مختلف از بدعهدی برجامی آمریکا انتقاد کنند. یکی از آخرین نمونه‌های این انتقادات مربوط می‌شود به اظهارات وزیر اقتصاد. به گزارش منابع خبری طیب نیا گفت: ما با بانک‌های کوچک و متوسط هیچ مشکلی نداریم و انواع تعاملات ما با آن‌ها در حال انجام است اما با بانک‌های بزرگ دچار مشکل هستیم. انتظار ما این بود که بعد از برجام ما بتوانیم با بانک‌های بزرگ هم کار کنیم اما به دلایل مختلف از جمله صورت‌های مالی بانک‌های ما و بهانه‌ی پولشویی و تامین مالی تروریسم.. هنوز نتوانسته‌ایم با این بانک‌ها کار کنیم.

(ایسنا یکشنبه ۹۵/۰۵/۱۷) .. البته فقط مقامات کشورمان نیستند که از بدعهدی برجای آمریکا انتقاد می‌کنند؛ منابع مختلف اروپایی^۱ نیز به مانع تراشی‌های آمریکا انتقاد دارند. برای نمونه در چند روز اخیر یکی از جراید آلمان ضمن انتقاد از این سیاست نوشت: روزنامه آلمانی «دویچه ویرتشتافت ناخریشتن» نوشت که بانک‌های این کشور با مانع تراشی‌های آمریکا نمی‌توانند با ایران همکاری اقتصادی داشته باشند.. این در شرایطی است که دولت آلمان می‌خواهد روابط اقتصادی میان این کشور و ایران به صورت قدرتمند پیگیری شود. یکی از سخنگویان وزارت اقتصاد آلمان در این مورد گفت: «ما با بانک‌های آلمانی در ارتباط هستیم بتوانیم روابط اقتصادی میان ایران و آلمان را تقویت کنیم.» این موضع‌گیری پس از شکایت‌های شرکت‌های آلمانی و ایرانی مبنی بر تحریم‌های آمریکا و وجود مشکلات برای تعامل با آنان ابراز شد.. (خبرگزاری فارس سه شنبه ۹۵/۰۵/۱۲) علاوه بر خبر این روزنامه آلمانی اخیرا یکی دیگر از مقامات آمریکایی برخلاف گفته‌های سخنگوی کاخ سفید برای تبرئه خود در قبال بدعهدی واشنگتن در برابر برجام اذعان به تلاش سازمان یافته در دولت آمریکا برای تداوم تحریم‌ها و کارشکنی‌ها علیه ایران کرده. بر این اساس برد شرمین، نماینده دموکرات مجلس نمایندگان آمریکا گفت: به تازگی از قانونی حمایت کردم که بانک‌های آمریکایی را از تأمین مالی فروش هواپیما به ایران - هواپیماهای بوئینگ یا ایرباس - منع می‌کند. نباید نظام بانکداری آمریکا را در معرض خطر چند میلیارد دلاری وام دادن به ایران قرار دهیم. ما نباید هرگز درباره وام‌های آمریکایی وعده دهیم. حتی پس از توافق هسته‌ای، دولت اواما همچنان ایران را کشور شماره یک حامی تروریسم در دنیا معرفی می‌کند.. (مونیتورینگ خبرگزاری صدا و سیما سه شنبه ۹۵/۰۵/۱۲) در کنار این اعترافات صریح قلدربابانه، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا تلاش کرد در اظهاراتی نقش خود در قبال این بدعهدی‌ها را اصلاح کند. بر اساس «جان کربی» سخنگوی وزارت خارجه آمریکا گفت: «ما اصرار داریم که طرفین (ایران و آمریکا) به تعهدات برجای خود پایبند بوده‌اند و اصرار داریم که کماکان پایبند بمانند زیرا این به نفع امنیت منطقه است.» .. «از ابتدا هم قرار نبود طرفین توافق به هم اعتماد کنند؛ توافق همانطور که گفته‌ایم مبتنی بر اعتماد نبوده بلکه بر راستی آزمایی و بازرسی استوار شده است.» (خبرگزاری فارس سه شنبه ۹۵/۰۵/۱۲) از مجموع اخبار و مطالب یاد شده در بالا ملاحظات زیر به نظر می‌رسد:

اولا: بدعهدی آمریکایی‌ها بر همگان مسلم و قطعی است. این بدعهدی آنچنان واضح است که حتی اعتراض همپیمانان اروپایی آنها را در پی داشته..

ثانیا: این بدعهدی ناشی از خوی استکباری آنهاست و این خوی استکباری، ذاتی آنهاست و تغییرناپذیر است.

ثالثا: دشمن مستکبر و عهد شکن را خوش بینی سزاوار نیست. باید در تمامی موارد به ویژه در موارد کلان همچون برجام؛ با توجه کامل به منویات و هشدارهای رهبر معظم انقلاب در مقابل دشمن ایستادگی کرد تا ضمن کسب امتیاز به پیروزی نهایی برسیم ..^۲

۱ پیشتر «ماریچا اسخاکه» معاون هیات پارلمانی اروپا در اظهارات انتقادی درباره سیاست‌های آمریکا گفت «اروپایی‌ها گروگان سیاست آمریکا هستند. ما در مذاکرات هسته‌ای به همراه هم (با آمریکایی‌ها) با ایران مذاکره کردیم، ولی آمریکا اکنون جلوی اجرای آن را می‌گیرد.» / مشرق ۱۳۹۵/۰۲/۰۹

۲ مراجعه کنید به بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار اقشار مختلف مردم در تاریخ ۹۵/۰۵/۱۱